C/2024/4658

9.8.2024

Avizul Comitetului Economic și Social European

Industria dronelor: un studiu de caz pentru evaluarea rezultatelor diverselor politici existente într-un sector strategic, pentru a consolida autonomia strategică europeană

(aviz din proprie inițiativă)

(C/2024/4658)

Raportor: **Panagiotis GKOFAS**

Coraportor: **Patrice François CHAZERAND**

Consilieri	Dimitris BIMPAS (pentru raportorul Grupului III) Bastien MANCINI (pentru raportorul Cat. 1)
Decizia Adunării Plenare	25.1.2023
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
Secțiunea competentă	Comisia consultativă pentru mutații industriale
Data adoptării în secțiune	15.5.2024
Data adoptării în sesiunea plenară	30.5.2024
Sesiunea plenară nr.	588
Rezultatul votului (pentru/ împotrivă/abțineri)	197/0/4

1. Concluzii și recomandări

1.1. Amploarea fără precedent a utilizării dronelor în conflicte evidențiază necesitatea urgentă de a continua dezvoltarea unei politici industriale unificate în Europa, care să includă inovarea colectivă, parteneriatul și reglementarea adecvată în sectoarele industriale esențiale, precum și necesitatea unei integrări deliberate și a unor eforturi de colaborare între guverne și sectoarele industriale pentru a asigura poziția de lider mondial a UE.

1.2. Legătura dintre Strategia europeană privind dronele și Strategia privind industria europeană de apărare și integrarea bazei industriale și tehnologice de apărare europeană (EDTIB) pentru a sprijini producția internă de drone de înaltă calitate/ capacitate este esențială pentru independența indispensabilă a Europei.

1.3. Evoluțiile recente pe câmpurile de luptă (Ucraina, Orientul Mijlociu) arată că dronele pot juca un rol esențial, datorită integrării optime și structurate a componentelor, a software-ului și a rețelelor de sprijin.

1.4. Comitetul Economic și Social European (CESE) promovează în continuare colaborarea și inovarea îmbunătățite și valorificarea legislației, cum ar fi Actul privind inteligența artificială și Actul european privind cipurile, pentru a consolida autonomia strategică și a susține securitatea națională și creșterea economică.

1.5. CESE subliniază că nevoia de coerență între cercetarea și dezvoltarea în domeniul militar și cel civil va crește, deoarece dronele vor utiliza tot mai mult automatizarea, învățarea automată și inteligența artificială (IA). După cum arată Raportul Grupului liderilor în domeniul dronelor, sunt necesare mai multe conexiuni tehnologice și administrative între diferitele sectoare, fără a se compromite bugetul alocat pentru cercetare și dezvoltare în domeniul tehnologiilor civile și militare. CESE sprijină o modalitate de armonizare menită să simplifice dezvoltarea aplicațiilor cu dublă utilizare, sporind eficiența și compatibilitatea.

1.6. O foaie de parcurs strategică privind tehnologia dronelor pentru Europa este esențială pentru tehnologiile critice ale dronelor și pentru sistemele de drone cu dublă utilizare, putând să ofere o abordare structurată pentru progresul tehnologiei dronelor.

1.7. Ar trebui să se acorde în mod special atenție sprijinului financiar pentru posibile investiții în producția de drone și în integrarea lanțurilor de aprovizionare și a lanțurilor valorice. CESE constată că, în special pe piața europeană a dronelor, operează IMM-uri, care au mare nevoie de certitudinea oferită de un flux constant de achiziții publice și de sisteme de finanțare specifice, adaptate pentru a sprijini cercetarea și dezvoltarea. O mai mare flexibilitate a politicii în domeniul concurenței ar trebui să contribuie la extinderea accesului la programele de ajutor de stat.

1.8. Pentru a asigura avansarea punerii în aplicare a Strategiei privind dronele 2.0 se propun mai multe acțiuni.

— Deși presupune provocări în ceea ce privește punerea în aplicare, regulamentul U-Space este fundamental pentru operatorii sistemelor de aeronave fără pilot la bord (UAS). Este absolut necesară o înțelegere comună a acestor noi reglementări.

— UE ar trebui să se implice mai activ la nivel mondial, în special în ceea ce privește procedurile de certificare.

— Acceptarea de către societate a operațiunilor inovatoare de mobilitate aeriană este esențială: sprijinul UE poate consolida ecosistemul aviatic în ansamblu, contribuind la creșterea și la sustenabilitatea acestuia.

1.9. O strategie concretă ar trebui să ia în continuare în considerare progresele și nevoile recente în domeniul protecției civile, al furnizării de îngrijiri de sănătate, al impactului schimbărilor climatice și al competitivității în sectorul agricol, al transporturilor și al logisticii.

1.10. CESE sprijină toate inițiativele părților interesate din sectorul public și privat la nivel central și regional care se axează pe dezvoltarea formării și educației în domeniul utilizării dronelor și pe crearea unei culturi a utilizării responsabile și sigure a dronelor și a serviciilor aferente acestora, care va îmbunătăți nivelul de încredere și de sensibilizare a publicului.

1.11. UE ar trebui, de asemenea, să fie pregătită să creeze o strategie consolidată privind dezvoltarea unei umbrele comune de contracarare a atacurilor cu drone pentru a face față riscurilor multiple legate de amenințările hibride, de acțiunile teroriste, de agresiunea altor state și chiar de abuzurile din domeniul civil.

2. **Contextul avizului, inclusiv propunerea legislativă supusă examinării**

2.1. Deși sunt capabile să se deplaseze pe și sub pământ/apă, dronele examinate în prezentul aviz pot fi considerate aparate de zbor fără pilot, pentru toate condițiile meteorologice, multifuncționale, cu un cost relativ scăzut, capabile să monitorizeze, să întrețină și să opereze în mod eficient diverse rețele și infrastructuri de rețea, să permită practicarea agriculturii de precizie, să asigure livrări rapide și universale la domiciliu, să efectueze operațiuni de salvare în medii ostile etc. Acestea se dezvoltă pe suportul unei întregi game de tehnologii de vârf: conectivitate wireless cu latență redusă, materiale compozite ușoare, motoare electrice de înaltă performanță, comenzi bazate pe inteligență artificială etc.

2.2. Strategia europeană privind dronele 2.0 din 2022 consideră prioritară dezvoltarea unui ecosistem de drone sigur și eficient. Comunicarea comună a Comisiei Europene ([1]) din iunie 2023 privind „Strategia europeană pentru securitate economică” a propus un cadru comun pentru securitatea economică axat pe dezvoltarea capacității industriale a UE, îmbunătățirea competitivității sale și consolidarea independenței economice în domenii critice și strategice.

Începând din 2019, dronele sunt operate în întreaga UE în conformitate cu regulamentele 2019/947 și 2019/945. Acordându-se prioritate siguranței, în 2020 au fost adoptate trei regulamente de punere în aplicare privind sistemul U-space pentru a aborda sistemul de gestionare a traficului aerian pentru drone.

([1]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_23_3358.

2.3. CESE observă că, deși dronele au fost utilizate pentru apărare în ultimii 30 de ani, capacitățile militare europene în ce privește dronele lipsesc, în timp ce aeronavele ieftine, comerciale, fără pilot, preiau cu succes transportul de misile costisitoare cu tehnologii de vârf în Ucraina și în Orientul Mijlociu. Strategia industrială europeană în domeniul apărării, adoptată în martie 2024, subliniază că dezvoltarea capacității de extindere rapidă și de realizare a producției în masă de drone poate fi identificată ca fiind un element-cheie al pregătirii UE în domeniul apărării în contextul unor conflicte de mare intensitate. În ciuda hotărârii lăudabile a Comisiei de a obține sinergii între industria civilă, industria de apărare și industria spațială, este greu de pătruns în domenii considerate adesea de competența unei anumite țări. Acesta rămâne totuși cel mai important factor de succes pentru competitivitatea ecosistemului european de drone și pentru capacitățile de apărare ale Uniunii. Înmulțirea conflictelor de mare intensitate nu lasă altă opțiune UE: Comisia trebuie să invite statele membre și forțele lor armate să achiziționeze echipamente și capacități de apărare rentabile și de înaltă calitate de la furnizori europeni, adaptate la noul nostru mediu strategic, respectând principiile utilizării corespunzătoare a banilor publici. Această abordare este o cerință obligatorie și urgentă pentru promovarea unei industrii europene de apărare viabile.

2.4. Având în vedere rentabilitatea inerentă a dronelor, CESE recomandă cu tărie ca sectorul dronelor să fie considerat un caz-pilot pentru un sprijin public personalizat. În prezent, acest ecosistem dinamic de entități mici, dar foarte inovatoare și sofisticate, răspândite în întreaga Europă, se aprovizionează cu componente esențiale mai ales din străinătate, din cauza lipsei unei piețe de dimensiuni adecvate. În plus, producția de drone trece prin două evoluții revoluționare: vehiculele fără pilot le înlocuiesc pe cele cu echipaj, în timp ce inteligența artificială le îmbunătățește performanța, iar comercializarea pe scară largă a armamentului reduce prețul sistemelor de arme eficiente. UE trebuie să ajute industria europeană să profite de acest puternic trend dublu pentru a-și spori competitivitatea la nivel mondial: este în joc viitorul Europei, atât în sensul civil, cât și în cel militar. Dronele vor constitui un test bun pentru achizițiile publice comune ale UE, care, până în prezent, nu au avut succes. O coordonare transfrontalieră eficientă va contribui la integrarea deplină a pieței dronelor în piața unică. În cazul în care acest obiectiv se dovedește a fi prea ambițios, CESE recomandă ca, în spiritul cooperării structurate permanente (PESCO), Comisia să încurajeze coalițiile care doresc să coopereze. Aceasta ar putea duce la un fel de „Airbus al dronelor". La vremea respectivă, în anii 70, provocările erau la fel de îngrijorătoare, iar rezultatul unul cu adevărat demn de urmat. Candidații care nu acordă atenție eficienței ecologice, neutralității climatice, respectării legislației muncii și valorilor democratice ar trebui respinși.

3. **Observații generale**

3.1. Tensiunile geopolitice majore de la periferia Europei au pus în evidență o incertitudine din ce în ce mai pronunțată, impunând revizuirea urgentă a dependențelor critice economice și politice și a priorităților politice la nivelul UE.

3.2. Recentele avize ale CESE ([2]), axate pe corelarea necesității de a dezvolta inițiative de urmărire a autonomiei strategice cu securizarea infrastructurilor critice, îmbunătățind în același timp competitivitatea în sectorul industrial, în special în domeniul tehnologiilor digitale și spațiale, împreună cu alte avize ([3]) care subliniază importanța dublelor sinergii între sectoarele civil, militar și digital, au pus în discuție modul în care se pot sprijini obiectivele de autonomie strategică, durabilitate, suveranitate și independență critică. După cum remarca cercetătorul Paul Timmers într-o publicație recentă ([4]), „autonomia strategică constă în competențele, capacitățile și controlul necesare pentru a decide și a acționa asupra unor aspecte esențiale ale economiei, societății și democrației noastre. Provocarea este de a adapta elaborarea politicilor la realitatea geopolitică și tehnologică".

3.3. CESE consideră că dronele sunt create ca produse cu dublă utilizare. Comisia Europeană recunoaște că „[p]rin urmare, „[...] ar trebui să contribuie nu doar la atingerea obiectivelor stabilite în Strategia pentru o mobilitate durabilă și inteligentă (SSMS), ci și a obiectivelor *Planului de acțiune privind sinergiile dintre industria civilă, industria de apărare și industria spațială*, adoptat în februarie 2020, care include un proiect emblematic al UE privind tehnologiile dronelor". CESE sprijină hotărârea Comisiei de a se asigura că „[v]or fi identificate și exploatate în mod sistematic sinergiile dintre industria civilă și cea a apărării [...]. Acestea vor îmbunătăți competitivitatea industriei europene și vor consolida autonomia strategică a Europei, permițând statelor membre să se bazeze pe o tehnologie competitivă a dronelor de origine europeană."

([2]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea comună către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu privind „Strategia europeană pentru securitate economică" [JOIN(2023) 20 final] (JO C, C/2024/2489, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2489/oj).

([3]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Planul de acțiune privind sinergiile dintre industria civilă, industria de apărare și industria spațială [COM(2021) 70 final] (JO C 374, 16.9 2021, p. 66).

([4]) https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-45304-5_36.

3.4. La proiectarea dronelor ar trebui să se țină seama de atacurile și amenințările hibride precum și de formele neconvenționale de război, pentru a descuraja sau contracara anumite acțiuni neprovocate, cum ar fi atacurile teroriste, folosirea armelor biologice și violența individuală sau de grup.

3.5. CESE sprijină, de asemenea, abordarea Comisiei Europene de a adapta cadrul de reglementare pentru utilizarea dronelor pe baza principiului „siguranța înainte de toate". Prin urmare, campaniile de sensibilizare trebuie să se concentreze asupra autorităților și populațiilor locale și regionale pentru a le informa cu privire la beneficiile utilizării dronelor și pentru a îmbunătăți încrederea publicului în tehnologiile digitale.

3.6. A fost stabilită o distincție fundamentală între gestionarea și conceptualizarea utilizării dronelor în sfera publică: un cadru de reglementare flexibil, axat pe siguranță în transportul civil și în utilizarea ca divertisment, în timp ce aplicațiile militare sunt supuse unor norme complexe și blocajului tehnologic. Surprinsă nepregătită de războiul din Ucraina, Europa trebuie să își consolideze urgent economiile de scară și sinergiile duble pentru a-și îmbunătăți apărarea, începând cu o mai bună coordonare în cadrul Comisiei Europene.

3.7. Întrucât scara la care se produce este un aspect important pentru producția locală competitivă a fiecărei componente a dronelor, CESE solicită acțiuni și politici prompte privind producția de drone și asigurarea unui volum suficient de componente brute, semiconductori, chipseturi și motoare pentru asamblarea dronelor; aceste piese produse pe plan intern vor înlocui importurile și vor reduce dependența critică de materiile prime. Deși, în general, UE ar trebui să sprijine eforturile statelor membre de a consacra cea mai mare parte a bugetelor lor achiziționării de echipamente și sisteme de la furnizori europeni, sănătatea industriei europene a dronelor depinde în mod direct de cât de puternice și autonome vor fi tehnologiile generice (de la motoare electrice la materiale compozite sau inteligență artificială).

3.8. Consolidarea capabilităților militare: în cazul în care „capabilitățile militare europene în materie de drone sunt în continuare mai puțin mature decât în alte regiuni ale lumii, deși contribuția potențială a dronelor militare la viitoarea autonomie strategică europeană este recunoscută pe scară largă", proiectarea, producția și utilizarea tehnologiei dronelor în sectorul militar ar trebui să fie mai avansate și monitorizate cu atenție.

3.9. Din cauza fragmentării pieței noastre interne, majoritatea componentelor electronice integrate în drone sunt produse în afara Europei. În prezent, companiile europene cumpără componente electronice de la furnizori care nu știu de unde provin acestea. În acest sens, CESE apreciază fermitatea cu care se exprimă Comisia în Comunicarea sa din 24 ianuarie 2024 intitulată „*Promovarea securității economice europene: prezentarea a cinci noi inițiative*" pentru a avertiza împotriva „[diverselor] acțiuni care ar putea avea ca obiect interferențele în alegerile suverane legitime ale UE și ale statelor sale membre sau utilizarea dependențelor economice ca armă în relațiile cu UE."

3.10. CESE sprijină accentul pus de Comisie pe standarde și interoperabilitate: merită sprijinite acțiunile emblematice 15 (un proces cu mai multe părți interesate care „să continue alinierea cerințelor de certificare pentru aplicațiile civile și militare la cele stabilite de AESA, ținând seama, în același timp, de particularitățile militare și de standardele de certificare militară existente") și 16 („noi scenarii standard pentru operațiunile civile care ar putea facilita cazuri corespunzătoare de utilizare militară").

3.11. CESE este de acord cu Comisia că „[d]ezvoltarea de drone de ultimă generație cu cerințe de securitate cibernetică mai ridicate, în special în categoriile de operațiuni «deschise» și «specifice», ar putea oferi un avantaj competitiv pentru industria UE".

3.12. Eficiența economică și verde necesită înlocuirea treptată a factorului uman și a mijloacelor aeronautice costisitoare (elicoptere sau avioane) pentru a răspunde la crizele urgente. În general, de la monitorizarea regulată a infrastructurilor critice la livrarea de medicamente sau de colete, la aplicarea legii și la menținerea ordinii publice, dronele sunt esențiale pentru o tranziție verde rapidă și sănătoasă.

3.13. Promovarea cercetării și dezvoltării coordonate în domeniul tehnologiilor digitale și în industria spațială și a dronelor va permite dezvoltarea de noi instrumente care se vor multiplica exponențial (conform Drone Industry Insights ([5]), până în 2030, se preconizează că piața dronelor va depăși 50 de miliarde EUR) și va consolida suveranitatea tehnologică a Europei, cu condiția unor reglementări puse în aplicare cu strictețe, care să împiedice scurgerile de tehnologie către entități din afara UE.

([5]) Raportul privind piața mondială a dronelor 2023-2030, https://droneii.com/product/drone-market-report.

3.14. Întrucât UE consideră că producția locală de drone este o chestiune de suveranitate sau de autonomie strategică, CESE recomandă ca, pe lângă achizițiile publice comune menționate la punctul 3.5, să se pună la dispoziția producătorilor din UE subvenții, inclusiv pentru articole cu un nivel tehnologic relativ scăzut, cum ar fi motoarele electrice, și să se încurajeze dezvoltarea transfrontalieră. Extinderea este, într-adevăr, singura modalitate prin care producătorii locali pot concura cu țările terțe și, prin urmare, singura soluție pentru armatele europene de a face achiziții locale de-a lungul întregului lanț valoric legat de drone.

3.15. Linia de produse a producătorilor de drone cuprinde o varietate de articole, de la jucării ușoare la bombardiere zburătoare de 10 tone. Din acest motiv, clasificarea este dificilă, dar CESE este de acord cu abordarea centrată pe operațiuni adoptată de Comisie.

3.16. CESE sprijină pe deplin acțiunea emblematică 9 prin care Comisia intenționează „să ofere în continuare finanțare pentru C&I privind dronele și pentru integrarea acestora în spațiul aerian în cadrul programului Orizont Europa și al Fondului european de apărare”. Mai detaliat, merită, de asemenea, sprijinite acțiunile emblematice 10 și 11 cu privire la posibila modificare a cadrului de finanțare existent.

3.17. Mobilizarea diverselor sisteme de finanțare este esențială pentru a profita de suprapunerile dintre aplicațiile de înaltă tehnologie și achizițiile de materii prime critice pentru a permite producerea de bunuri inovatoare și pentru a înlocui modurile convenționale de transport și misiuni aeriene (misiuni cu echipaj uman, elicoptere) cu drone și misiuni fără pilot. În consecință, ar trebui să fie disponibil un pachet de opțiuni și mecanisme, fie prin intermediul unor tipuri standardizate de finanțare, prin NextGenerationEU și fondurile naționale de redresare și reziliență, fie prin instrumente financiare personalizate ale Băncii Europene de Investiții sau prin proiecte ale UE.

3.18. CESE recunoaște că dezvoltarea producției de drone și utilizarea pe scară largă a dronelor trebuie să fie asociate cu o revizuire a programelor de formare și educație. Cursurile cu conținuturi specifice (similare celor pentru conducerea autoturismelor sau pentru navigația pe apă) se pot dovedi utile pentru a reduce deficitul de cunoștințe în rândul populației locale: profesioniști (funcționari poștali, utilizatori de mijloace de transport etc.), angajați, cetățeni, funcționari publici și chiar forțe armate.

3.19. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită dezvoltării unei culturi a utilizării responsabile și sigure a dronelor și a serviciilor acestora, precum și a unei culturi a încrederii publice, astfel cum se prevede în acțiunea emblematică 4, care va permite utilizarea optimă a dronelor în funcție de mediul în cauză. Autoritățile locale sau independente ar trebui să primească permisiunea de a adapta cadrul pentru utilizări în zone protejate, în preajma pădurilor și a lacurilor și în preajma unor obiective sensibile etc. Ar trebui studiate bunele practici utilizate pentru mijloace similare, cum ar fi patinele, bicicletele și trotinetele electrice, pentru a reduce anumite riscuri de utilizare greșită.

Sectoarele transport și logistică

3.20. Angajații și întreprinderile mici au nevoie de sprijin pentru a face față efectelor negative ale tranziției către transportul automatizat, livrări automatizate etc. În cazul unei suprapuneri esențiale, industria dronelor poate permite modelarea la scară industrială aerospațială și bancuri de testare în condiții reale pentru noi prototipuri și tehnologii, eliminând astfel riscul uman și reducând costurile experimentelor.

Protejarea sănătății

3.21. Ar trebui elaborată o politică de investiții cu conținut specific pentru a atrage fonduri și constructori de drone în domeniul dezvoltării de instrumente care să faciliteze telediagnoza și transportul de materiale medicale, medicamente și teste medicale în zonele rurale, de peste mări și îndepărtate.

Protecția mediului/protecția civilă

3.22. Implicarea DG ECHO în crearea de drone personalizate pentru prevenirea, monitorizarea și evaluarea dezastrelor naturale este esențială. Aceasta va implica instrumente comune și procese armonizate pentru statele membre în domeniul protecției mediului și a naturii (de exemplu, poluarea apei, a aerului și poluarea fonică, deșeuri) și al protecției civile și a animalelor.

3.23. Dezvoltarea pieței dronelor trebuie să fie în concordanță cu Pactul verde și cu prioritățile economiei circulare, așa cum sunt stabilite în legislația și politicile europene.

Responsabilitate socială/RGPD

3.24. CESE recunoaște că încrederea cetățenilor în tehnologiile digitale crește întotdeauna dacă există norme și orientări clare în materie de protecție a drepturilor omului și a vieții private. În acest sens, codul de conduită privind pilotarea dronelor și materialele video de formare ale AESA ([6]) reprezintă un bun început, care merită extins și dezvoltat prin intermediul partenerilor din cadrul dialogului social și al societății civile.

4. **Observații specifice**

4.1. Strategia europeană pentru o politică în domeniul dronelor nu ar trebui să considere că industria dronelor este apanajul experților în domeniul tehnologiilor de vârf sau al experților militari. Dronele se strecoară deja pe nesimțite în multe domenii civile, cum ar fi serviciile poștale, lucrări publice, livrări, arte și cinematografie. Ele au schimbat felul în care vedem natura, dezvoltarea urbană și rurală, patrimoniul nostru istoric și cultural.

4.2. CESE nu poate decât să susțină așteptările Comisiei ([7]), potrivit cărora „[e]cosistemul dronelor va oferi locuri de muncă, va promova și va proteja know-how-ul tehnologic european și va crea oportunități de creștere pentru economia UE în ansamblu, permițând întreprinderilor europene, inclusiv noilor IMM-uri, să se dezvolte și să prospere ca lideri mondiali”.

4.3. Sectorul agricol ar trebui să beneficieze mai mult de pe urma introducerii tehnologiilor dronelor pentru monitorizarea și evaluarea condițiilor meteorologice, a capacităților de recoltare, a estimării pagubelor și a utilizării apei, precum și pentru evaluarea productivității.

4.4. Muncitorii cu calificări înalte și cercetătorii științifici, mai ales femeile, ar trebui încurajate să participe la proiecte comune de cercetare și dezvoltare în domeniul fabricării dronelor și instruite cu privire la comercializarea lor într-un mod responsabil din punct de vedere social. Granturile UE ar trebui să sprijine institutele de cercetare și dezvoltare din universitățile tehnice axate pe cercetarea și dezvoltarea dronelor, precum și întreprinderile din UE axate pe dezvoltarea de tehnologii conexe, cu sau fără colaborare academică cu institute de cercetare și dezvoltare sau universități din afara UE.

4.5. De asemenea, CESE este de acord că „[s]erviciile cu drone ar trebui promovate pe baza incluziunii, a accesibilității prețurilor și a durabilității și nu ar trebui să se limiteze la câteva persoane bogate”. Acest obiectiv nobil nu va fi însă atins fără un sprijin adecvat pentru producători.

4.6. În ceea ce privește coordonarea instituțională și protecția valorilor democratice, CESE subliniază că este esențial un cadru de reglementare pentru utilizarea dronelor, pentru a nu pune în pericol drepturile democratice ale cetățenilor. Guvernelor și proprietarilor privați ar trebui să li se interzică orice comportament abuziv legat de drone care vizează suprimarea drepturilor democratice. Prin urmare, ar trebui reglementată implicarea autorităților judiciare și independente în procesul decizional privind utilizarea dronelor în activități de interes public.

Bruxelles, 30 mai 2024.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Oliver RÖPKE

([6]) https://www.easa.europa.eu/ro/light/topics/flying-drone-how-be-safe-drone-pilot.
([7]) https://transport.ec.europa.eu/system/files/2022-05/Drone_Leaders_Group_Report_2022-04-26.pdf.